

Handläggare: Christina Lenander
Telefon: 508 33 001

Till
Utbildningsnämnden
2009-08-20

Problem med skolskjutsar.

Svar på skrivelse från Roger Mogert (S) Susanna Brolin (V) och Per Olsson (MP).

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:
Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Håkan Edman
Grundskolechef

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit från Roger Mogert (s), Susanna Brolin (v) och Per Olsson (mp) som tar upp problem med skolskjutsar vid Stockholms skolor. I skrivelsen ställs frågor kring skolskjuts mellan fränskilda föräldrar och föräldrar boende i annan kommun.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar och återopar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning.

Bakgrund

I en skrivelse från Roger Mogert (s), Susanna Brolin (v) och Per Olsson (mp) ställs frågor om problem med skolskjutsar vid Stockholms skolor. I skrivelsen ställs frågor om skolskjuts för elever med fränskilda föräldrar och då en av föräldrarna bor i annan kommun.

I skrivelsen föreslås

- att förvaltningen skall ta fram ett system som möjliggör skolskjuts från båda föräldrarna då de är särboende och inte har delad vårdnad samt
- att förvaltningen skall ta fram en rutin för hur man löser skolskjutsfrågan där den ena föräldern bor i en annan kommun.

Förvaltningens synpunkter

Kommunens skyldighet att sörja för kostnadsfri skolskjuts för elever i grundskolan regleras i Skollagens 4 kap 7§. Här framgår vilka elever som kommunen är skyldig att bekosta resor för och vilka som är undantagna från denna rätt till skolskjuts. Hemkommunens skyldighet att sörja för kostnadsfri skolskjuts omfattar inte elever som valt att gå i en annan grundskola än den som kommunen annars skulle ha placerat dem i om något önskemål om en viss skola inte framställts.

En bärande tanke i skollagstiftningen är att barnen skall gå i en skola nära hemmet, så att färdvägen blir så kort som möjligt. Detta innebär att de vårdnadshavare som väljer en annan skola än hemskolan eller skolpliktsskolan för sina barn, därmed väljer att själva bekosta resvägen.

Skyldigheten att anordna skolskjuts omfattar inte barn i förskoleklassen eller elever som väljer att gå i fristående skolor.

I skolskjutsanvisningarna för Stockholms stad framgår vilka kriterier som skall vara uppfyllda för att skolskjuts ska beviljas. Stadens skolskjutsanvisningar är mer generösa än vad gällande lagstiftning på området föreskriver. Det är t.ex. möjligt för barn i förskoleklass att erhålla skolskjuts och elever mottagna i särskolan som valt fristående skola eller särskola i annan kommun inom länet erhåller skolskjuts på samma villkor som övriga särskolelever folkbokförda i Stockholms stad. I stadens skolskjutsanvisningar avses också resor till och från fritidsverksamhet (skolbarnsomsorg och korttidstillsyn för barn/ungdomar över 12 år) under lov och studiedagar samt hemresor från dessa verksamheter under ordinarie skoldagar. I varje enskilt fall görs en bedömning av om behov av och rätt till skolskjuts föreligger.

Vid gemensam vårdnad och växelvis boende där behov av resa endast till den ena föräldern föreligger, kan skolskjuts/skolkort beviljas förutsatt att denne förälder bor i Stockholms stad och att avståndskravet enligt skolskjutsanvisningarna uppfylls. Även i detta fall gäller huvudregeln att eleven skall gå i en av kommunen anvisad skola, d.v.s. en skola nära hemmet/elevens folkbokföringsadress.

I skrivelsen föreslås att förvaltningen skall ta fram ett system som möjliggör skolskjuts mellan föräldrar, som inte har delad vårdnad och även rutin för skolskjuts till förälder som är bosatt i annan kommun.

Stadens skolskjutsanvisningar baseras i denna del på Föräldrabalkens 6 kap.14a §, som reglerar frågor kring vårdnad och boende. De barn som står under vårdnad av båda föräldrarna kan ha ett växelvis boende enligt beslut av rätten eller enligt avtal mellan föräldrarna. Av förarbetena till bestämmelserna framgår att avtal om växelvis boende skall komma i fråga endast i de fall där föräldrarna har gemensam vårdnad. Systemet med växelvis boende är alltså förankrat i lagstiftningen och då det tillämpas får det berörda barnet anses ha två likvärdiga hem. Skyldigheten för kommunen att pröva behov av skolskjuts från båda adresserna föreligger endast när barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna och dessa är bosatta inom kommunen. Boendet skall vara planerat på ett sådant sätt att det är växelvis boende enligt lagens mening.

Högsta domstolen har prövat ett fall som avser gränsdragning mellan växelvis boende och umgänge mellan barn och förälder, som inte är vårdnadshavare. Här fastslås att det är fråga om umgänge, när barnet vistas hos den ena föräldern en tredjedel av tiden. Skolan har inte skyldighet att ordna skolskjuts vid barnens umgänge med den andra föräldern.

För att det skall räknas som växelvis boende skall barnet vistas hos ”icke-vårdnadshavaren” ungefär halva tiden. Det är endast i sådana fall som skolan har skyldighet att pröva om barnet har rätt till skolskjuts.

Kommunens skyldighet att anordna skolskjuts upphör vid kommungränsen. Detta har prövats rättsligt och såväl länsrätt som kammarrätt har fastslagit att kommunen enligt Skollagen inte är skyldig att anordna skolskjuts vid växelvis boende från adresser utanför hemkommunens geografiska område. Anledningen till denna begränsning är att föräldrars och elevers val av skola och boende inte skall leda till oacceptabelt höga kostnader för kommunen/skolan.

Regeringsrätten har även ifrågasatt kommunens/skolans skyldighet att tillskapa helt nya transporter för en enda elev i de fall där befintliga lokaltrafikförbindelser saknas. I stadens anvisningar för skolskjuts står att ”Kostnader för skolkort för elever i förskoleklass och grundskola är idag beräknade att täckas av skolpengen.” Trots detta har ett flertal skolor idag kostnader utöver skolkort för elevernas resor t.ex. med taxi vid växelvis boende.

En kommun kan naturligtvis besluta om en utökad skolskjuts utöver vad som är lagmässigt reglerat och vad som rättsligt har prövats, vilket Stockholms stad delvis har gjort. En svårighet med att utöka skolskjutsen enligt förslagen i skrivelsen är gränsdragningsfrågan. Hur långt från Stockholms stad skulle det vara rimligt att eleven reser, det vill säga i vilka kommuner skulle den andre föräldern kunna bo för att barnet skulle få skolskjuts? Ett problem är att överblicka kostnaderna för en utökad skolskjuts - antal tillkommande skolkort respektive skoltaxiresor.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilagor

1. Skrivelse om problem med skolskjutsar från Roger Mogert (s), Susanna Brolin (v) och Per Olsson (mp)
2. Stadens skolskjutsanvisningar